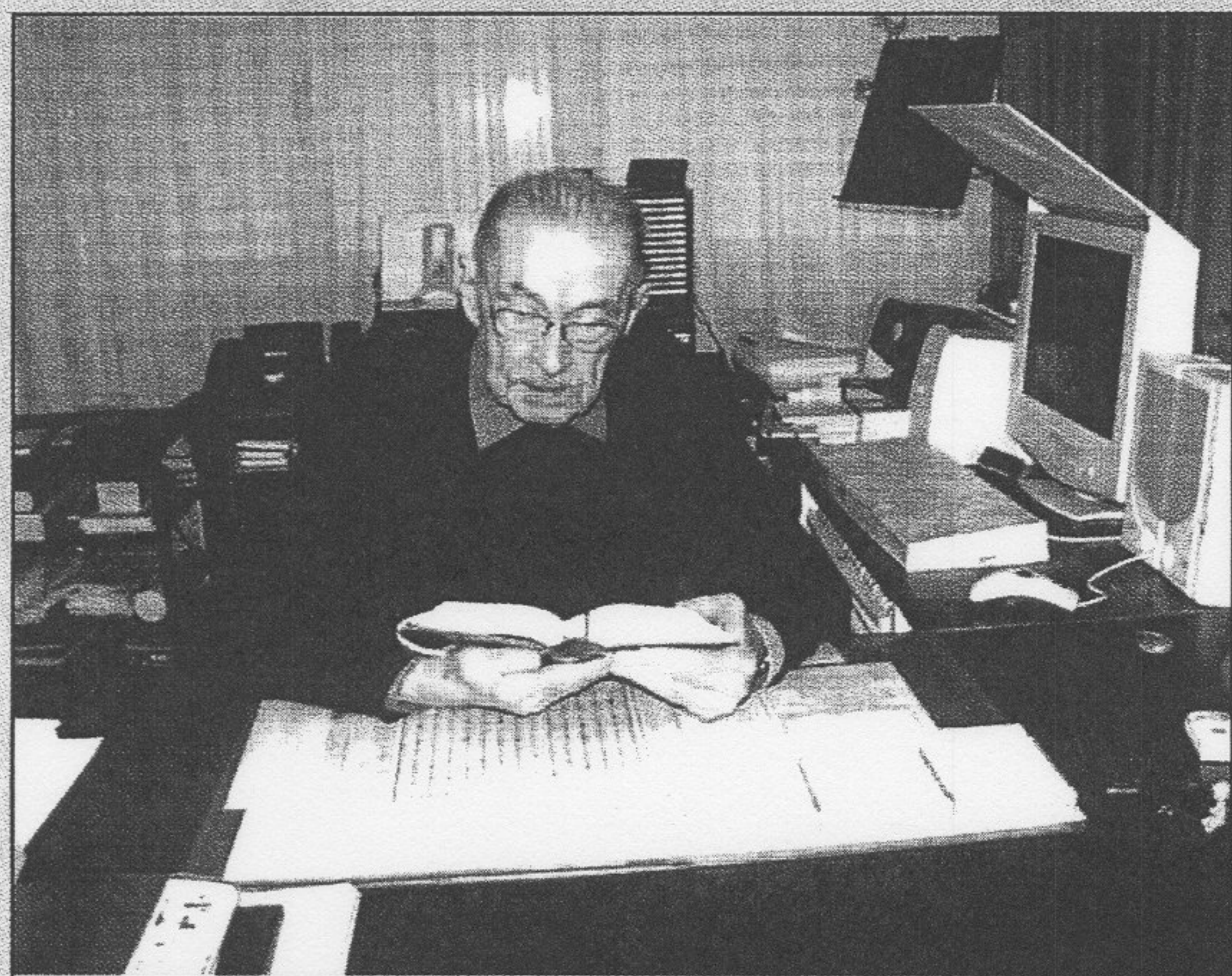

† O. Ivan Šumanović ("pater Joannes")

Nakon burna i teška života, u samoći svoje skromne i gotovo prazne sobe 3. rujna 2007. u 85. godini života blago je u Gospodinu preminuo salvatorijanac o. Ivan Šumanović, zvan pater Joannes. Preminuo je u kući otaca salvatorijanaca u Zugu u Švicarskoj.

Ivan je rođen 28. rujna 1922. u Travniku kao sin jedinac uzorne kršćanske i hrvatske obitelji. U poznatoj travničkoj gimnaziji mladi Ivan 1942. godine polaže maturu i odmah se nakon toga prijavljuje u hrvatsku vojsku. Tako već u 20. godini počinje njegova borba "za križ časni i slobodu zlatnu", koju je kasnije nastavio perom u ruci i misionarskim radom među iseljenim Hrvatima.

Već od mladosti Ivan je naginjao svećeničkom zvanju, no domovinski poziv bio je jači. U vojsci brzo napreduje i kao hrvatski časnik bori se po bosanskim brdima. Nakon rata dospijeva u izbjeglički logor kod Napulja. Malo poslije dolazi u Hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu. Tu ostaje čisteći i perući suđe sve do jednoga dana 1946. kada, idući ulicom prema bazilici sv. Petra, ponovno osjeti svećenički poziv. Uz pomoć fra Dominika Mandića biva primljen za franjevačkog postulanta. Uskoro se, s blagoslovom o. Mandića, pridružuje Družbi božanskog Spasitelja (salvatorijancima) u Rimu, gdje 29. studenog 1947. polaže prve redovničke zavjete. Nakon toga na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu studira filozofiju i teologiju. Za svećenika je zaređen 20. prosinca 1952. u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima.

Dana 15. kolovoza 1962. dekretom iz Rima pater Joannes imenovan je hrvatskim misionarom u Francuskoj, u Alsacu, ali služi po čitavoj Francuskoj. Nikada se nije umarao, u prvom redu u služenju Bogu i Crkvi, ali ni u čišćenju hrvatskog imena uvijek prljanog francuskim političkim blatom.

Za njegov doprinos stvaranju samostalne hrvatske države hrvatski ga je predsjednik dr. Franjo Tuđman 26. svibnja 1998. odlikovao Redom Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske – u znak zahvalnosti za rad na socijalnom, kulturnom, nacionalnom i vjerskom polju na dobro hrvatskog naroda. Kratko nakon toga, 10. studenog 1998., predsjednik Tuđman dodjeljuje mu počasni čin satnika Hrvatskih oružanih snaga, jer je pater Joannes u Drugom svjetskom ratu bio poručnik hrvatske vojske.

Krajem 1998. pater Joannes je umirovljen i odlazi u kuću salvatorijanaca u Zug u Švicarskoj. Odatle redovito odlazi služiti vjernicima do dolaska drugoga hrvatskog misionara u Francusku. To putovanje od Švicarske do Francuske traje nekoliko mjeseci. Po dolasku u Zug pater Joannes pomaže misionaru Hrvatske katoličke misije u Zugu fra Radi Vukšiću i uči njemački jezik. Hrvatska zajednica u Zugu prihvaća ga kao svoga. Mnogi ga posjećuju i idu na razgovore jer je pater Joannes bio živa enciklopedija i povijest.

Ostaje uvijek "strog" u vjeri i skroman u životu. Izbjegava velika slavlja, pogotovo vlastita. Nakon duga nagovaranja fra Rade i s.

Sjećanja

Osvrt na tragičnu smrt fra Julijana Kožula

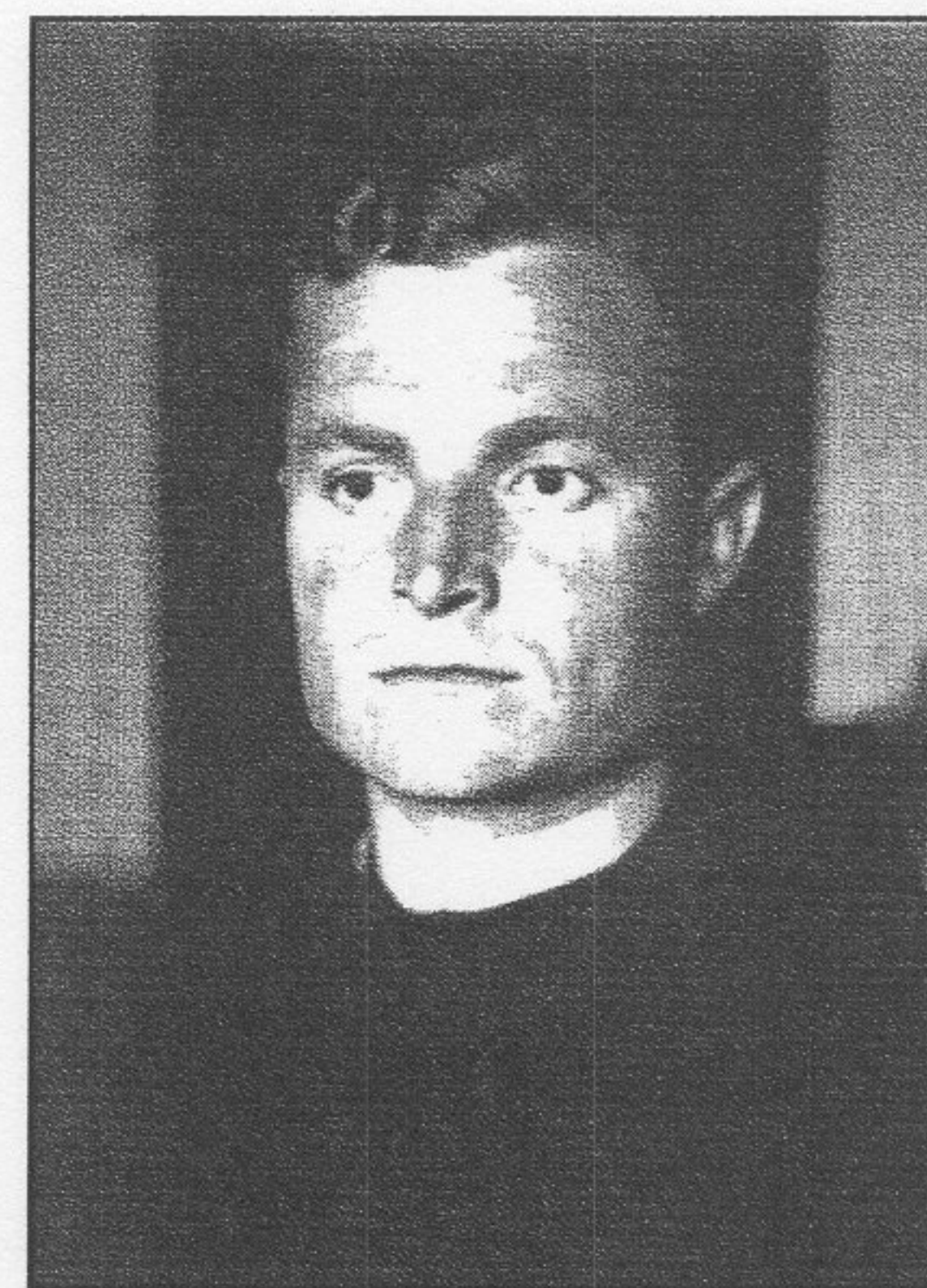
U lipnju 1941. godine posjetio me u Mostaru fra Julijan Kožul i zamolio me da ga zamijenim mjesec dana kao župnika u Drinovcima jer je želio poći na godišnji odmor. Rado sam se odazvao njegovoj molbi te u srpnju i kolovozu vršio pastoralne dužnosti u njegovoj župi nakon dovršenih bogoslovnih nauka. To je bilo moje prvo i jedino župno djelovanje u Domovini. Na 2. kolovoza otišao sam u susjednu župu u Gorici gdje se užurbano pripremalo za sutrašnju proslavu zaštitnika župe, svetog Stjepana prvomučenika. Mnogi župljani i njihovi uzvanci spremali su se tom prigodom za ispovijed. Prisutni biskupov savjetnik dr. fra Leo Petrović obdario me ovlastima – čak i sakramentalnih biskupovih rezervata – ispovijedanja. Tu "promociju" skupo sam platio jer sam ispovijedao do sitnih sati, dok su moja subraća svećenici ugodno snivali noćni san.

Fra Julijan, krsnim imenom Jure, rođen je 10. travnja 1906. u Ljutom Docu, selu na rubu Mostarskog blata, iza leđa planine Trtle. Mjesto je bilo naseljeno još u rimsko doba što potvrđuju brojni arheološki nalazi i lijepo izrađeni stećci iz toga vremena. Plodna zemlja i ugodna klima privlačile su ljude da se nasele na tim prostorima. Njegovo rodno mjesto platilo je visok danak u krvi za vrijeme ratnih sukoba, posebno pod okrutnom vlašću komunista koji su ih bez milosrđa ubijali.

Fra Julijan je bio poznat kao uzoran redovnik, dobar propovjednik i savjestan svećenik na svim župama gdje je vjerno služio svom narodu i povjerenim mu župljanima. Bio je svima pristupačan i nije se mijesao u stranačke političke prepirke, iako je u duši bio žarki rodoljub. Takav je ostao od svećeničkog ređenja 10.

Zdenke ipak pristaje na obilježavanje 50. obljetnice svećeništva. U crkvi Dobrog Pastira u Zugu, s hrvatskim vjernicima misije Zug i nekih susjednih misija, 22. prosinca 2002. skromno proslavlja svoj 80. rođendan i 50. obljetnicu svećeništva.

Život nastavlja sa svojom subraćom u Zugu. Namjerava posjetiti rodni Travnik, ali svjestan je i godina na leđima. Srećemo ga u gradu, na ulici, uvijek s cigarom u ustima. Nasmijan i spreman na raz-

prosina 1932. do svoga mučeničkog svršetka u 39. godini života.

Stručna komisija za posmrtno ostatke ustanovila je da je fra Julijan Kožul pokopan u masovnoj grobnici u Zagvozdu u Dalmaciji. Ta činjenica pobuđuje ozbiljnu sumnju u tvrdnju naših povjesničara i istražitelja partizanskih zločina da je fra Julijan ubijen u Ljubuškom. Partizani nisu ni svoje mrtve prenosili u tako udaljena mjesta, a još manje bi to učinili s tjelesima svojih ideoloških protivnika, katoličkih svećenika koje su ozloglašavali. Stoga je najvjerojatnije da su ga svezana doveli do Zagvozda i ondje bacili u masovnu grobnicu.

Pišući o našim franjevačkim mučenicima, koje sam sve (66) osobno poznao, ožive mi uspomene na naše susrete koji su nas obogaćivali i bez riječi udruživali. Danas tišina ispunja njihova radna mjesta dok uspomene na njih titraju u zraku. Osjećaji se gube u nedokučivu zvjezdanu nebu, kamo je mučenik fra Julijan Kožul otputovao ogrnut bijelim pluvijalom pobjede.

dr. fra Častimir Majić, Chicago

govor. Vrijeme ne mjeri. Čovjek mu je ispred vremena. Ne predaje se ni onda kad ga pomalo izdaje zdravlje. A onda ga 3. rujna u njegovoj radnoj sobi na stolici, kao da je zaspao, mrtva nalaze njegova subraća.

Pokopan je na gradskom groblju u Zugu 10. rujna 2007. u blizini crkve sv. Mihovila u nazočnosti sedamnaest svećenika, nekoliko časničkih sestara i brojnih hrvatskih i švicarskih vjernika. Počivao u miru Božjem!

Vinko Dotlo